

Комисијата за жалби при Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), на седницата одржана на 8 јуни 2020 година, врз основа на примена жалба од Мирослава Бурнс, ја донесе следната:

ОДЛУКА

Интернет – порталот „ДоказМ.мк“, со текстовите „Дебелата Мирослава дедојебојка сака да печали на грб на Доказ од Европската Унија“ и „Дедојебојката барала демант од ДоказМ, а кој те тера да се закачаш бе“, го прекрши Кодексот на новинарите во членовите 1, 3, 7,10 и 15.

ЖАЛБА

До извршната канцеларија на Советот за етика во медиумите на Македонија, на 19 мај 2020 година, новинарката Мирослава Бурнс поднесе жалба за текстовите со наслов „Дебелата Мирослава дедојебојка сака да печали на грб на Доказ од Европската Унија“ и „Дедојебојката барала демант од ДоказМ, а кој те тера да се закачаш бе“, објавени на 18 и 19 мај 2020 година, на интернет – порталот „ДоказМ“ (www.dokazmakedonija.mk).

Во жалбата се наведува дека текстот содржи говор на омраза, неточно и нефер известување и нарушување на приватноста.

ОДГОВОР НА МЕДИУМОТ

Извршната канцеларија на СЕММ, во согласност со членот 14 од Правилникот за работа на Комисијата за жалби, по приемот и разгледување на жалбата, стапи во контакт со интернет – порталот „ДоказМ.мк“ и побара да се изјасни по однос на наводите на жалбата. Медиумот кусо одговори дека оспорениот текст не содржи говор на омраза и дека е подготвен да учествува во процес на медијација со подносителката на претставката.

Во комуникацијата со новинарката Мирослава Бурнс, таа како жалител, ја отфрли можноста за покренување процес на медијација, односно помирување меѓу страните и побара од Советот за етика да ја продолжи постапката и да донесе одлука согласно жалбените наводи. Ваквата одлука жалителката ја образложи со фактот што порталот „ДоказМ.мк“ не го испочитувал нејзиното барање да објави извинување и јавно повлекување.

„Почитувани, согласно Законот за граѓанска одговорност за клевета и навреда, упатено е барање за извинување и јавно повлекување на текстот со наслов „Дебелата Мирослава дедојебојка сака да печали на грб на Доказ од Европска Унија“. Извинувањето и повлекувањето е побарано да се сторат во рок од 48 часа од моментот на примањето, по што Доказ и Маријан Стаменковски се известени дека против нив ќе биде поднесена тужба пред надлежниот суд преку мојот правен застапник“, појаснува Бурнс во комуникацијата со Советот за етика.

По образложението на жалителката, Советот за етика ја продолжи постапката и го затвори случајот со носење одлука од страна на Комисијата за жалби.

ОДЛУКА НА КОМИСИЈАТА ЗА ЖАЛБИ

Комисијата за жалби утврди дека жалбата е **ОСНОВАНА**. Комисијата едногласно одлучи дека Кодексот на новинарите на Македонија е прекршен во членовите 1, 3, 7 и 10, а со мнозинство гласови и во членот 15.

Член 1: „Новинарот има право на слободен пристап до сите извори на информирање што се од јавен интерес. Новинарот треба да објавува точни, проверени информации и нема да прикрива суштински податоци и да фалсификува документи. Доколку информацијата не може да се потврди, или станува збор за претпоставка, односно шпекулација, тоа треба да се каже и да се објави. Точноста на информацијата треба да се провери колку што е тоа можно“.

Член 3: „Новинарот ќе настојува да биде обезбедено објавување на исправка, деманти и одговор во случај кога ќе биде утврдена неточност на информација“.

Член 7: „Новинарот ќе ја почитува приватноста на личноста, освен кога тоа е во спротивност со јавниот интерес“..

Член 10: „Новинарот нема свесно да создава ниту преработува информации што ги загрозуваат човековите права или слободи, нема да говори со јазикот на омразата и нема да поттикнува на насилство и дискриминација по која било основа (национална, верска, расна, полова, социјална, јазична, сексуална ориентација, политичка...).“

Член 15: „Новинарот мора да ја негува културата на говорот и етиката. Неспоио со новинарската професија е непримерната комуникација со јавноста“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ОДЛУКАТА

На седницата на 8 јуни 2020 година, членовите на Комисијата за жалби ги разгледаа наводите на жалителот и извршија увид во спорната содржина.

Членовите на Комисијата, најнапред, констатираа дека се работи за исклучително непрофесионален и несериозен новинарски производ, чија единствена цел е да се навреди, исмее и лично да се дискредитира новинарката Мирослава Бурнс, која воедно е и подносител на жалбата.

Двата текста кои се предмет на жалбата изобилуваат со навреди, непримен и вулгарен јазик, говор на омраза и дискриминација по родова основа и физички изглед. Комисијата се согласи дека се работи за грубо кршење на професионалните и етички стандарди, на начин на кој сериозно се нарушува и приватноста на личноста. Ова уште повеќе што информациите изложени во содржината се од незначителен јавен интерес, а новинарката Бурнс не е високо позиционирана јавна личност која би била подложена на поширок степен на јавна критика. Комисијата се согласи дека текстот на интернет – порталот „ДоказМ.мк“ не може да се протолкува поинаку освен како средство и невешт обид за лична пресметка со новинарката.

Оттука, Комисијата за жалби најде дека во двата оспорени текста се прекршени низа членови од Кодексот на новинарите, поаѓајќи од **членот 1**, според кој проверката на податоците и

точноста се морални императиви на новинарството и затоа новинарот е должен да ја провери информацијата од што е можно повеќе извори, а најмалку два меѓусебно неповрзани извора.

Во продолжение, Комисијата утврди дека во текстовите е прекршен и **членот 10** од Кодексот на новинарите, отстапка која особено е забележителна во насловот и во следната реченица од содржината:

„Дебелата Мирослава дедо..бојка сака да печали на грб на доказ од Европска Унија“.

„Оваа дебелава пред два месеци се врати од Америка зема еден старец евреин од Америка да му лапа пензијата и дошла овде се закача со Доказ да лапне пари и од ЕУ ајмее еве ти слава таму никој не те чита ќе те споделиме да те прочитаат да се осеќаш битна нее..на една.“

Медиумот и новинарот не треба да објавуваат материјал (информација, слика, мислење, коментар) кој има за цел да шири непријателство или омраза, или ако постои голема веројатност дека објавениот материјал ќе предизвика непријателство или омраза кон некого поради неговата раса, етничка припадност, пол, вера, политичка припадност, сексуална ориентација, физички недостаток, физички изглед итн.

Етичкиот и професионалниот Кодекс на новинари им налага посебна одговорност за јавно искажаниот збор. Нивните ставови се важни фактори во обликувањето на јавното мислење поради што говорот на омразата е неспоив со новинарската етика.

Во однос на нарушувањето на приватноста на жалителката, Комисијата констатира дека личниот живот на новинарката, која не е ниту избран, ниту именуван функционер, ниту политичка личност, не може да се смета за јавен интерес за да преовладува над приватниот интерес.

Во овој контекст, членовите на Комисијата утврдија дека во текстовите е прекршен и **членот 7** од Кодексот на новинарите, кој налага дека новинарот треба да ја почитува приватноста на личноста, освен кога тоа е во спротивност со јавниот интерес. Ваквата отстапка е нагласена во следната реченица од текстот:

„Бараме Мирослава Бурнс да се извини на ДоказМ затоа што дебелата ни сер..е на лебот и на порталот, сите не сме спремни да легнеме со стар амерички к.р за да јадеме леб некои и чесно заработуваме, не со најстариот занает..како некои тн. новинарки.“

Информации за приватниот живот на одредена личност можат да бидат објавени само доколку однесувањето на таа личност во приватниот живот има влијание врз јавниот интерес. Во такви ситуации, треба да се провери дали објавувањето на информацијата би можело да

загрози и некоја друга личност. Правото на јавноста да биде информирана не може да биде оправдување на потребата од сензација.

Од аспект на непримерниот, навредлив и вулгарен јазик што го користи авторот, кој не е потпишан на текстовите, Комисијата констатирала дека интернет – порталот „ДоказМ.мк“ отстапил и од **членот 15** од Кодексот, чие прекршување е нагласено во следните реченици:

„Инаку оваа се јави на телефон да бара извинување. Таа и доби прописно марш ма у пи..у мате..ну.“

„Сосема на крај Мирослава кога ја праеше јед..ата рецензија дали ме побара тогаш за втора страна да ме прашаш не да ти се на..чам на такво еднострано новинарство.“

Новинарот мора да ги има на ум моралните стандарди на публиката на која ѝ се обраќа. Тој не треба да користи непримерни или вознемирувачки содржини во својата работа.

На крајот, Комисијата најде дека интернет – порталот „ДоказМ.мк“ не го објавил барањето за извинување и јавно повлекување на текстот упатено од жалителката. Наместо тоа, барањето е објавено со полемичен и навредлив коментар¹, што се коси со **членот 3** од Кодексот на новинарите. Ова начело налага дека моралната одговорност за неточноста на информацијата паѓа на новинарот и затоа е важно тој самиот да влијае и да обезбеди демант, исправка или одговор во медиумот во кој информацијата е објавена, а чијшто автор е тој. На тој начин, новинарот го штити и сопствениот интегритет, но и интегритетот на медиумот во кој работи.

* * *

Комисијата, при своето одлучување, ги зеде предвид и:

***Членот 9 од Уставот на РМ**, во кој се вели дека граѓаните на Република Македонија се еднакви во слободите и правата, независно од полот, расата, бојата на кожата, националното и социјалното потекло, политичкото и верското уверување; имотната и општествената положба. Граѓаните пред Уставот и законите се еднакви.

***Препораката на CM/Res(2010)5 на Комитетот на министри на Советот на Европа** до земјите – членки во врска со мерките за борба против дискриминација врз основа на родов идентитет и сексуална ориентација.

*** Членот 25 од Уставот**, во кој се вели дека на секој граѓанин му се гарантира почитување и **заштита на приватноста** на неговиот личен и семеен живот, на достоинството и угледот.

¹ <http://dokazmakedonija.mk/dedojebojkata-barala-demant-od-dokazm-a-koj-te-tera-da-se-zakachash-be/>

* * *

Во согласност со наведеното, Комисијата одлучи како што е погоре наведено.

Во работата на Комисијата учествуваа членовите Мирче Адамчевски, Сефер Тахири, Мери Јордановска, Теофил Блажевски, Лилјана Пецова – Илиеска и Ердем Ахмет.

Се обврзува интернет – порталот „ДоказМ.мк“ (www.dokazmakedonija.mk), во согласност со членот 18 од Деловникот за работа на Комисијата за жалби да ја објави оваа одлука.

Со почит,
Совет за етика во медиумите на Македонија

Претседател на Комисијата за жалби
Мирче Адамчевски

